

Työeläkelaitoksille

UUSI ENNAKKOPERINTÄLAKI JA TYÖELÄKELAIT

Oheisena lähetämme tiedoksi muistion, jossa selostetaan 1.1.1997 voimaan tullutta ennakkoperintälakia eräiltä osin ja uudistuksen merkitystä työeläkelakien soveltamisen kannalta.

Liite

Muistio Uusi ennakkoperintälaki

LA/Helena Tapio

17.6.1997

UUSI ENNAKKOPERINTÄLAKI

Ennakkoperintälaki (EPL) on korvattu uudella saman nimisellä lailla, joka tuli voimaan 1.1.1997. Uuden ennakkoperintälain tarkoituksena on ollut ennakkoperintää koskevan säännösten selkeyttäminen, joten uudistus on pääasiassa tekninen. Esimerkiksi ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuutta ei ole olennaisesti laajennettu entisestä.

Ennakkoperinnän muotoja ovat ennakonpidätys ja ennakonkanto. Näistä ensisijainen on ennakonpidätys. Suorituksen maksajan on toimitettava ennakonpidätys aina, jollei kysymyksessä ole

- tuloverolain mukaan verovapaa tulo
- ennakonkannon piiriin kuuluva suoritus tai
- suoritus, joka on säädetty tai verohallituksen päätöksellä määrätty kokonaan ennakkoperinnän tai ennakonpidätysvelvollisuuden ulkopuolelle (VeroHP 1225/96).

EPL:n palkkakäsite

EPL:n palkan käsite on uudessa laissa sisällöltään sama kuin 1.3.1995 voimaan tullessa laissa. EPL:n uudistuksessa säännökset vain siirrettiin 4 §:stä uuden lain 13 §:ään.

Vuoden 1995 lainmuutosta on selostettu yleiskirjeissä A 34/94 ja A 4/95.

Kotitalouksien maksamat palkat

Kotitalouksien maksamat palkat on vapautettu ennakonpidätyksestä ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta, jos samalle suorituksen saajalle maksettava tulo on enintään 8 000 markkaa vuodessa eikä suoritus liity maksajan elinkeino- tai muuhun tulonhankkimistoimintaan (EPL 9 § 3 mom. ja EPA 13 §). Ennen 1.1.1997 tämä raja oli 5 000 markkaa.

Työkorvaus

Uudessa EPL:ssa käytetään nimikettä työkorvaus suorituksesta, joka on maksettu toiselle tehdystä työstä, tehtävästä tai palveluksesta **muuna kuin palkkana** (EPL 25 §).

Työkorvauksen maksajan on toimitettava korvauksesta ennakonpidätys, jollei

- suorituksen saajaa ole rekisteröity ennakkoperintärekisteriin tai
- kyse ole suorituksesta, joka on verohallituksen päätöksellä suljettu ennakonpidätysvelvollisuuden ulkopuolelle.

LA/Helena Tapio

17.6.1997

Tältä osin ennakonpidätysvelvollisuus on laajentunut aikaisemmasta. Vanhan EPL:n mukaan suorituksen maksajan oli toimitettava ennakonpidätys vain, jos työ, tehtävä tai palvelus oli tehty suorituksen maksajalle. Esimerkiksi lääkärikeskusten on nyt entistä selvemmin toimitettava ennakonpidätys maksaessaan potilailta perimiään palkkioita yksittäiselle lääkärille, jollei tämä ole ennakoperintärekisterissä.

Sijaismaksaja

Sijaismaksajan käsite on aikaisempaa laajempi, mikä laajensi myös ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuutta. Ennakonpidätysvelvollisuus koskee nyt minkä tahansa ennakonpidätyksenalaisen suorituksen sijaismaksajaa ja muutakin suoritusta kuin palkkasaatavaa, jollei ennakonpidätystä ole toimitettu jo aiemmin (EPL 9 § 2 mom.). Vanhojen säännösten mukaan ennakonpidätysvelvollisuus oli ulosottoviranomaisella tai konkurssipesällä samoin kuin takaajalla, velkojalla tai muulla henkilöllä, joka suoritti palkkasaatavan työntekijälle varsinaisen työnantajan puolesta.

Ennakonkannon alaiset tulot

Ennakonkannon alaiset tulot määritellään laissa (EPL 23 §). Niitä ovat muun muassa elinkeinotoiminnan, maatalouden tai muun tulonhankkimistoiminnan tulot. Muun tulonhankkimistoiminnan tuottamaa tuloa on esimerkiksi palvelurahoista, kurssien järjestämisestä tai yksityisopetuksen antamisesta saatu tulo (EPA 19 §).

Jos tulo on ennakonkannon piirissä, siitä ei toimiteta ennakonpidätystä, jollei kyse ole työkorvauksesta, jonka saaja ei ole ennakoperintärekisterissä.

Lähdeverolaki

Lakia rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta (LähdeVL) muutettiin siten, että palkan käsite vastaa EPL:n palkan käsitettä. Palkaksi ei siis enää lueta työkorvauksia. Näin ollen niistä ei makseta työnantajan sosiaaliturvamaksua. Lähdevero työkorvauksista sen sijaan peritään edelleen, jolleivät verosopimukset sitä estä.

Työnantajan sosiaaliturvamaksu on LähdeVL:n mukaan kuitenkin suoritettava sellaisesta korvauksesta, joka perustuu taiteilijan henkilökohtaiseen esiintymiseen.

Palkkaan luetaan LähdeVL:n mukaan myös oleskelukustannusten korvaus sekä muiden työn suorittamisesta aiheutuvien kustannusten hyvitykset. Eläkepalkkaan kustannusten korvaukset eivät kuulu.

LA/Helena Tapio

17.6.1997

Uudistettu ennakkoperintälaki ja työeläkelait

Ennakkoperintälain uudistus ei sisällä työeläkelakien kannalta olennaista uutta. EPL:n palkan käsite uusittiin jo 1.3.1995. Samasta ajankohdasta lukien tuli käyttöön ennakkoperintärekisteri. Jos kysymyksessä on muu kuin EPL:ssa tarkoitettuna palkkana maksettava korvaus, ei siitä ole toimitettu ennakonpidätystä, jos työn suorittaja on merkitty ennakkoperintärekisteriin.

Työntekijä vai yrittäjä

Työeläkelakeja sovellettaessa ratkaistaan ensin, onko työ tehty työsuhteessa vai yrittäjänä. Tämä tapahtuu työoikeudellisin perustein. Jos työsuhteen tunnusmerkit eivät täyty, sovelletaan työn suorittajaan YEL:a, vaikka hänelle maksettu korvaus olisikin verotuksellisesti palkkaa. Esimerkiksi henkilökohtaiset luento- ja esitelmäpalkkiot ovat EPL:ssa palkkaa, kun ne eläkeoikeudellisesti katsotaan useinkin yrittäjätuloksi. Myös avoimen yhtiön yhtiömies kuuluu YEL:n piiriin, vaikka hänen nostamansa palkka onkin EPL:n mukaan palkkaa.

Toisaalta ennakkoperintärekisteriin ilmoittautunutta ei voida pitää YEL:ssa tarkoitettuna yrittäjänä, jos hän on tosiasiallisesti tehnyt työtä työsuhteessa johdon ja valvonnan alaisena. Käytännössä verolakien ja työeläkelakien soveltamisen välillä ei liene tässä suurta ristiriitaa. Ennakkoperintärekisteriin ei lain mukaan merkitä tulonhankkimistoimintaa harjoittavaa, jos hänen saamansa tulo on EPL:ssa tarkoitettua palkkaa, ja EPL:n työsuhteen käsite vastaa nykyisin läheisesti työlainsäädännön työsuhdekäsitettä.

Eläkepalkka

Jos henkilö katsotaan työsuhteessa olevaksi, luetaan hänen eläkepalkkaansa suoritukset, jotka ovat vastiketta tehdystä työstä. Eläkepalkkaan kuuluvat ansiot määritellään yleiskirjeen A 8/90 ohjeiden ja niitä täydentävien ETK:n lakiosaston tiedotteiden mukaan. Eläkepalkkaa eivät ole kaikki sellaiset työsuhteessa saadut edut, jotka ovat EPL:n mukaan palkkaa. Tällaisia ovat esimerkiksi veronalaiset henkilökuntaedut ja työsuhdeoptiot.

Kotitalouden maksama palkka puolestaan on eläkepalkkaa, jos työ täyttää TEL:n, LEL:n tai TaEL:n soveltamisen edellytykset. Asiaan ei vaikuta se, onko palkasta toimitettava ennakonpidätys vai ei.